

Sygn. akt III CZ 34/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa K. K. sp.j. w K.

przeciwko M. Ł.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 lipca 2013 r.

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 marca 2013 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 23 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w K. pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci aktu notarialnego z dnia 9 września 2011 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z dnia 23 grudnia 2011 r., przeciwko powodowi „K. K.” sp. j. w K. w zakresie obowiązku zapłaty kwoty 600 000 zł oraz zasądził od pozwanego M. Ł. na rzecz powodowej spółki kwotę 44 712,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W dniu 12 czerwca 2012 r. (data stempla pocztowego) pozwany, choć reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł apelację przez siebie sporządzoną i podpisaną. Zarządzeniem z dnia 15 czerwca 2012 r., doręczonym w dniu 20 czerwca 2012 r., pełnomocnik pozwanego został wezwany do uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 30 000 zł, w terminie siedmiu dni pod rygorem odrzucenia apelacji.

W dniu 27 czerwca 2012 r. matka pozwanego A. Ł., mieszkająca na stałe w Kanadzie, przelewem bankowym dokonany w Royal Bank of Canada uiściła kwotę 30 000 zł na konto Sądu Okręgowego w K., na które – w dniu 29 czerwca 2012 r. - wpłynęła jednak tylko kwota 29 960 zł. W związku z tym postanowieniem z dnia 3 lipca 2012 r., doręczonym pełnomocnikowi pozwanego w dniu 16 lipca 2012 r., Sąd Okręgowy w K. odrzucił apelację jako nienależycie opłaconą.

W dniu 23 lipca 2012 r. pozwany wniósł zażalenie na postanowienie o odrzuceniu apelacji, z wnioskiem o przywrócenie terminu, w którym podniósł, że uchybił terminowi bez swojej winy. Opłata od apelacji wynosząca kwotę 30 000 zł stanowiła dla niego bardzo duży wydatek, miał zatem trudności z jej zgromadzeniem w ciągu siedmiu dni. Z tego względu poprosił o pomoc finansową matkę, która uiściła opłatę zagranicą, w Royal Bank of Canada, w ostatnim dniu terminu, tj. 27 czerwca 2012 r., w dobrej wierze, nie przewidując, że Bank potrąci dodatkową prowizję w wysokości naruszającej kwotę przelewu.

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił zażalenie pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 lipca 2012 r. w przedmiocie odrzucenia apelacji, a postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy przywrócił pozwanemu termin do wniesienia apelacji.

Sąd Apelacyjny, po zbadaniu z urzędu na podstawie art. 373 k.p.c. dopuszczalności apelacji, postanowieniem z dnia 12 marca 2013 r. odrzucił ją, uznając, że przywrócenie terminu do wniesienia apelacji było oczywiście bezzasadne. Sąd Apelacyjny wskazał, że wniosek o przywrócenie terminu został złożony po terminie, pełnomocnik pozwanego bowiem w dniu 29 czerwca 2012 r. przedłożył w Sądzie Okręgowym w K. sporządzone w języku angielskim potwierdzenie dokonania przelewu kwoty 30 000 zł dokonane w Royal Bank of Canada, z którego wynikało, że środki te miały znaleźć się na rachunku odbiorcy w dniu 29 czerwca 2012 r. Sąd Apelacyjny uznał, że data wpływu środków na konto Sądu Okręgowego jest chwilą, z którą ustala przyczyna uchybienia terminowi płatności, a pełnomocnik pozwanego powziął o niej wiedzę w dniu złożenia potwierdzenia przelewu w Sądzie Okręgowym. Z tego względu tygodniowy termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu upłynął dnia 6 lipca 2012 r., a nie - jak twierdzi pozwany - w dniu 23 lipca 2012 r., utrzymując, że został on zapoczątkowany w dniu doręczenia odpisu postanowienia o odrzuceniu apelacji, tj. dnia 16 lipca 2012 r.

Niezależnie od tego Sąd Apelacyjny stwierdził, że nawet przy założeniu, iż wniosek o przywrócenie terminu został wniesiony w terminie, nie zasługuje on na uwzględnienie, gdyż pozwany, dokonując za pośrednictwem matki wpłaty w ostatnim dniu terminu, nie dochował należytej staranności, czego skutkiem było uiszczenie opłaty po terminie i w niepełnej wysokości. Pozwany, znający zasady księgowości oraz język angielski, powinien znać także procedury bankowe i wiedzieć, że środki wpłacane w banku w Kanadzie znajdują się na polskim rachunku bankowym kilka dni później w kwocie pomniejszonej o prowizje bankowe. Poza tym pozwany był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, co uzasadnia oczekiwanie od niego spełnienia wyższych standardów staranności podyktowanej również znajomością wiedzy prawniczej.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 373 k.p.c. przez dokonanie kontroli postanowienia o przywróceniu terminu do uiszczenia opłaty od apelacji, podczas gdy w sprawie nie było ku temu podstaw, a także obrazę art. 130 k.p.c. przez wadliwe przyjęcie, że datą uiszczenia opłaty sądowej była data uznania rachunku bankowego Sądu. Wytknął także naruszenie art. 131 § 1, 165 § 2, art.

168 § 1 oraz art. 169 §§ 1 i 2 k.p.c., a ponadto § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199) w zw. z art. 1 Traktatu podpisanego w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej a Rzeczpospolitą Polską i art. I umowy ramowej dotyczącej współpracy handlowej i gospodarczej między Wspólnotami Europejskimi a Kanadą sporządzonej w Ottawie dnia 6 lipca 1976 r. przez niezasadne przyjęcie, że uiszczenie opłaty w placówce bankowej w Kanadzie nie jest równoznaczne z wniesieniem opłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Do zakresu wstępnej kontroli sądu drugiej instancji przewidzianej w art. 373 k.p.c. należy także - podejmowana z urzędu - kontrola orzeczeń sądu pierwszej instancji wydanych w toku tzw. postępowania międzyinstancyjnego. Przyjmuje się, że chodzi tu zwłaszcza o orzeczenia dotyczące zasadności przywrócenia uchybionego terminu do wniesienia apelacji oraz przywrócenia terminu do uiszczenia opłaty od apelacji (por. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1968 r., III CZP 77/67, OSNCP 1968, nr 12, poz. 202 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 1998 r., III CKN 471/97, OSP 1999, nr 4, poz. 83).

Sąd Najwyższy reprezentuje jednolite stanowisko, że kontrola zasadności przywrócenia terminu do wniesienia apelacji ogranicza się do sytuacji, w których - w okolicznościach sprawy - ma ona do tego pewną (oczywistą) podstawę faktyczną, niewymagającą głębszej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1999 r., III CKN 695/99, OSNC 2000, nr 3, poz. 51 i z dnia 2 sierpnia 2006 r., I UZ 13/06, OSNP 2007, nr 15-16, poz. 238). Nie dotyczy ona zatem sytuacji, w których podłoże faktyczne jest skomplikowane, wymagające prowadzenia dowodów lub dokonywania pogłębionych ocen, także ocen prawnych.

Podniesiony w zażaleniu zarzut naruszenia art. 373 k.p.c. przez dokonanie przez Sąd Apelacyjny kontroli prawidłowości przywrócenia terminu w sytuacji, w której nie zachodziła pewna i oczywista podstawa faktyczna do takiego rozstrzygnięcia, należy uznać za uzasadniony. Stan faktyczny leżący u podłoża

kwestionowanego rozstrzygnięcia był skomplikowany i wieloznaczny, co łączyło się z możliwością przyjęcia różnej interpretacji. Oznacza to, że nie był on – w rozumieniu przytoczonej na wstępie judykatury - oczywisty, już więc z tego względu orzeczenie Sądu drugiej instancji, podjęte w wyniku złożonej, wielowątkowej argumentacji, która nie może być uznana za oczywiście zasadną i niewątpliwie trafną, musi być zakwestionowane. Kierując się zasadami doświadczenia życiowego oraz uwzględniając nietypowe okoliczności, w jakich doszło do uiszczenia opłaty, należało więc raczej usprawiedliwić uchybienie pozwanego, niż doszukiwać się w ich popełnieniu elementu zawinienia.

Obowiązek uiszczenia stosunkowo wysokiej opłaty sądowej w stosunkowo krótkim terminie usprawiedliwiał zwrócenie się o pomoc do matki, która - działając w sposób standardowy w kraju, w którym od wielu lat mieszka - dokonała wpłaty za pośrednictwem Royal Bank of Canada, największego banku kanadyjskiego, cieszącego się tam największą renomą. Zważywszy, że w chwili dokonywania wpłaty niemożliwe było ustalenie wysokości należnych prowizji pobieranych zarówno przez Royal Bank of Canada, jak i bank krajowy, a matka pozwanego przeznaczyła na ten cel stosowną kwotę, która tylko co do 40 zł okazała się być niewystarczająca, przy czym nie miała możliwości dokładnego jej wyliczenia, należało przyjąć brak zawinienia kwalifikujący przywrócenie uchybionego terminu. Należy przy tym dodać, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż zwlekanie z dokonaniem czynności do ostatniego dnia terminu, co wytknął Sąd Apelacyjny, nie może być poczytane za zawinione działanie strony (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 1986 r., IV PZ 82/86, OSNCP 1988, nr 1, poz. 15 i z dnia 8 grudnia 2004 r., I CZ 142/04 nie publ.).

Sąd drugiej instancji przyjął, że chwilą w której pełnomocnik pozwanego mógł dowiedzieć się o przekroczeniu terminu do uiszczenia opłaty od apelacji był dzień 29 czerwca 2012 r., w którym złożył on osobiście w Sądzie Okręgowym potwierdzenie przelewu kwoty należnej z tytułu opłaty od apelacji. Istotne jest, że dokument ten został sporządzony w języku angielskim i nie został przetłumaczony na język polski przez tłumacza przysięgłego. Zdaniem sądu drugiej instancji, pełnomocnik pozwanego, składając ten dokument, powinien „wyczytać z niego”, w jakim dniu środki wpłynęły na konto Sądu Okręgowego i w jakiej

wysokości. Z tego względu, w ocenie tego Sądu, siedmiodniowy termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu upłynął dnia 6 lipca 2012 r., pozwany natomiast złożył wniosek o przywrócenie terminu w dniu 23 lipca 2012 r., przyjmując początek biegu terminu na dzień doręczenia mu odpisu postanowienia o odrzuceniu apelacji, tj. dzień 16 lipca 2012 r.

W tej sytuacji zarzut naruszenia art. 169 k.p.c. należy uznać za trafny. Wprawdzie pozwany jest reprezentowany przez adwokata, nie oznacza to jednak, że zawodowy pełnomocnik ma obowiązek znać języki obce oraz mieć specjalistyczną wiedzę z zakresu rachunkowości i bankowości. Żaden przepis prawa pozytywnego, a w szczególności ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.), takiego obowiązku nie przewiduje. Należy przy tym podkreślić, że skoro dokument złożony do akt został sporządzony w języku obcym, a od jego treści zależał dalszy tok postępowania, to należało dokonać jego oficjalnego tłumaczenia (art. 256 k.p.c.), tylko bowiem tłumaczenie dokonane przez tłumacza przysięgłego może stanowić miarodajny punkt odniesienia dla decyzji procesowych sądu; znajomość języka obcego przez strony lub członków składu orzekającego nie ma w tym wypadku żadnego znaczenia. Musi istnieć zobiektywizowany - niezależny od umiejętności językowych poszczególnych osób oraz od sposobu objaśniania przez nich pojęć wyrażanych w języku obcym - punkt odniesienia pozwalający na rzeczową, bezstronną interpretację tekstu. U podstaw tej tezy leży także stwierdzenie, że zgodnie z art. 5 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.), językiem urzędowym przed sądami jest język polski.

W związku z tym z dokumentu sporządzonego w języku obcym pełnomocnik pozwanego nie mógł w sposób miarodajny, determinujący określone skutki procesowe, powziąć wiadomości o tym, w którym dniu środki przeznaczone na opłatę sądową wpłynęły na konto Sądu Okręgowego, a tym samym kiedy uiszczono opłatę od apelacji. Okoliczność ta nakazuje przyjąć domniemanie, że chwilą, w której pozwany (jego pełnomocnik) mogli dowiedzieć się, iż opłata od apelacji została uiszczona po upływie terminu, jest chwila doręczenia pełnomocnikowi pozwanego odpisu postanowienia o odrzuceniu apelacji. Z tych względów należy

przyjąć, że wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia tej opłaty został złożony w terminie przewidzianym w art. 169 § 1 k.p.c.

W konsekwencji Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie (art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c.).